

Nd.

484. Frumvarp

til laga um landnámssjóð Íslands.

(Eftir 2. umr. í Nd.).

1. gr.

Af tekjum rikissjóðs skal leggja árlega 200 þús. kr. í sjóð, er nefnist landnámssjóður Íslands.

2. gr.

Tilgangur sjóðsins er að viðhalda og fjölga sjálfstæðum býlum í landinu, með því:

- a. að leggja fram fje til að byggja upp nýbýli á landi, sem er í einkaeign, eða í eign sveitar- eða bæjarfélaga.
- b. að byggja upp nýbýli á landi, sem ríkið á eða kaupir í því skyni.
- c. að lána fje til að endurbyggja hús á sveitabýlum.

Nýbýli í lögum þessum tákna hvert það býli, sem reist er að nýju, hvort sem er á gömlum eyðijörðum eða á landi, sem skift er út úr jörðum, sem eru í ábúð, og hvort sem í upphafi fylgir þeim nokkurt ræktað land eða ekki.

3. gr.

Skilyrði fyrir framlagi úr sjóðnum til nýbýla eru :

- a. að landið, sem býlið er reist á, sje lagt því til æfinlegra nota með fyrirfram ákveðnum landsnyljum.
- b. að það geti, að dómi þar til kvaddra hæfra manna, veitt fjölskyldu sæmleg skilyrði til framfærslu, þegar það er komið í viðunandi rækt.

- c. að byggingar samsvari landinu að stærð og dýrleika og sju gerðar úr varanlegu efni og í þjóðlegum stíl.
- d. að hlutaðeigandi sveitarstjórn, eða hreppstjóri, ef sveitarstjórn á í hlut, mæli með umsókninni.

4. gr.

Framlög, er veitt verða til nýbýla á landi, sem ekki er ríkiseign, skulu veitt gegn ævarandi afgjaldskvöð af býlinu, er svari til 2% vaxta af framlaginu, og sje býlið með óskertum 1. veðrjetti að veði fyrir skilvisri greiðslu afgjaldskvaðarinnar og kostnaði, er leiða kann af vanskilum. Framlög til býla, sem reist eru á óræktuðu eða lítt ræktuðu landi, skulu vera afgjaldslaus 10 fyrstu árin, en til býla, sem reist eru á ræktuðu landi, í 5 ár.

5. gr.

Framlög til að reisa nýbýli skulu sitja fyrir lánnum til að endurreisa sveitabæi, og skulu þá beiðnir einstakra manna sitja fyrir framlögum til jarðeigna ríkisins og sveitar- eða bæjarfjelaga.

6. gr.

Nýbýli, sem reist verða með framlagi úr landnámssjóði og ekki komast þegar í sjálfsábúð, skulu seld á leigu með hæfilegri landskuld til lífstíðar, eða á erfðaábúð, sje þess óskað.

7. gr.

Upphæð framlags til bygginga á nýbýlum, sem reist verða á landi, sem ekki er ríkiseign, og upphæð lána til að endurreisa hús á bygðum býlum má nema alt að $\frac{1}{3}$ af áætluðu verði bygginganna, eftir áætlun, sem stjórn sjóðsins samþykkir.

8. gr.

Eigandi eða ábúandi lands, sem nýbýli hefir verið reist á með framlagi úr landnámssjóði, á jafnan rjett á að innleysa afgjaldskvöðina með 50-faldri upphæð hennar. Samskonar innlausnarrjett á ábúandi nýbýlis, sem að öllu er ríkiseign, með þeim kjörum, að afgjaldið sje reiknað til stofnfjár með 25-földu afgjaldinu.

9. gr.

Nú er nýbýli, sem reist hefir verið með framlagi úr landnámssjóði, komið í einkaeign (sbr. 8. gr.), og má þá söluverð slikra býla aldrei fara fram úr 25-földu eftirgjaldi þess eins og það er þá metið af skattanefnd.

10. gr.

Lán til að endurreisa hús á bygðum býlum skulu ávaxtast og endurborgast með jöfnum greiðslum, þannig að árlegt gjald sje 5% af allri lánsupphæðinni í 42 ár.

11. gr.

Lán til að endurreisa hús á bygðum býlum má veita því aðeins, að býlin sjeu innan takmarka bygðra sveita og að efnahagur eigenda sje þannig, að þeir geti ekki álitist færir um, efnahagsins vegna, að leggja fram fje til að reisa bæinn að nýju, svo að viðunandi sje.

Þjett til lána úr sjóðnum að öðru leyti hafa býli því aðeins, að sannað sje:

- a. með vottorði hreppstjóra, að bæjarhús sjeu svo fallin eða að falli komin, að búast megi við, að býlin leggist i eyði af þeim ástæðum, eða
- b. með vottorði hjeraðslæknis, að heilsu heimilisfólksins sje hætta búin af smitun næmra sjúkdóma, svo sem berklaveiki, eða af öðrum ástæðum.

Lánbeiðnir, þar sem svo er ástatt sem segir undir staflid b, skulu sitja fyrir að öðru jöfnu.

12. gr.

Lán má veita gegn þessum tryggingum:

- a. gegn ábyrgð sýslufjelaga eða hreppsfjelaga, að áskildu lögmæltu samþykki æðri stjórnarvalda.
- b. gegn afgangskvöð af býlum þeim, er lán er veitt til, enda sje býlid ekki veðsett með fyrsta veðrjetti.
- c. gegn hverju því fasteignaveði, er stjórn sjóðsins tekur gilt.

13. gr.

Greiddar árlegar afgangskvaðir, svo og andvirði seldra afgangskvaða og nýbýla, shr. 8. gr., og ennfremur vextir og afborganir lána samkv. 10. gr. renna í landnámssjóð.

14. gr.

Handbært fje sjóðsins skal jafnan standa á vöxtum í Landsbanka Íslands eða í jarðræktarbrjefum.

15. gr.

Stjórn sjóðsins og reikningshald skal falið ræktunarsjóði Íslands, og hefir stjórn ræktunarsjóðsins sjer til aðstoðar við lánveitingar þriggja manna nefnd, sem skipuð sje búnaðarmálastjóra, ráðunaut stjórnarinnar um bygging sveitabæja og þriðja manni, er atvinnumálaráðherra nefnir til. Skal ekkert lán veitt úr sjóðnum, nema nefndin mæli með því.

16. gr.

Atvinnumálaráðherra hefir yfirstjórn sjóðsins, og setur hann nánari reglur um sjóðinn með reglugerð.